

Комплекс меншовартості, як свідчить триваюча війна, український народ подолав. Сам агресор підштовхнув нас до накреслення чітких контурів нашої ідентичності, гідності та самобутності. І всі ці риси нашої ментальності, той потенціал, що заклала національно-визвольна боротьба проти російських загарбників показали, що перемога була не лише на полі бою.

Список бібліографічних посилань

1. Лесько Н. Типологія корупційних проявів у поліції. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2020. Т. 7, № 3. С. 146–152.
2. The World Bank, Helping Countries Combat Corruption: The Role of the World Bank. 1997. September // The World Bank : сайт. URL: <http://www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt/corruptn/corrptn.pdf>.
3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) : від 27.01.1999 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101.
4. Корнієнко М. В., Тертишник В. М. Протидія корупції: стратегія та практика. Проблеми законності. 2021. Вип. 152. С. 87–101.
5. Каленіченко Л. І., Слинко Д. В. Поняття, ознаки та види корупції. Право і безпека. 2022. № 1. С. 39–46.
6. Корчак Н., Корчак Я. Запобігання та протидія політичній корупції: правовий аспект. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Державне управління. 2021. Вип. 1. С. 34–44.

Одержано: 01.10.2022

Олександр Маркович БАНДУРКА,

*професор кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України,
академік Національної академії правових наук України*

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Базовим законодавчим актом з питань запобігання корупції є Закон України «Про запобігання корупції», ухвалений Верховною Радою України у 2014 р. За роки чинності вказаного Закону (2014–2022 рр.) до нього було внесено 65 змін і доповнень, що свідчить про те, що правове регулювання протидії корупції є нестабільним та недосконалим.

Закон України «Про запобігання корупції» визначає правові та організаційні засади формування системи запобігання корупції в Україні, зміст і порядок превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень. Корупція визначена як використання особою – суб'єктом владних повноважень, що надає публічні послуги, своїх службових та посадових можливостей з метою одержання

неправомірної вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе або близьким особам або іншим фізичним та юридичним особам з метою схилити їх до протиправного використання наданих їм службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Антикорупційне законодавство України базується на Конституції як Основному Законі та включає в себе низку інших законів України, зокрема «Про державну службу», «Про засади державної антикорупційної політики», «Про Національне антикорупційне бюро», «Про очищення влади», «Про доступ до публічної інформації» тощо, і підзаконних нормативно-правових актів: постанов Кабінету Міністрів України, наказів Національного агентства з питань запобігання корупції, відомчих нормативно-правових актів центральних органів виконавчої влади. Вказані нормативно-правові акти із запобігання корупції ухвалювалися до війни і розраховані на мирний час. Агресія російської федерації проти України, її збройний напад на Україну 24 лютого поточного року внесли свої корективи у правове регулювання державного та суспільного життя, в тому числі у сферу запобігання корупції.

У зв'язку з військовими діями на території України до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 р. було внесено низку змін і доповнень. Закон визначає зміст правового режиму воєнного стану, порядок його введення, правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантій прав і свобод людини, прав і законних інтересів юридичних осіб. В умовах воєнного стану органам військової адміністрації дозволено вводити низку обмежень стосовно пересування, трудової зайнятості, виконання службових і посадових обов'язків.

Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 3 березня 2022 р. враховує складнощі діяльності суб'єктів подання і вводить новий порядок подачі звітності та відповідальності за несвоєчасну подачу звітності, яку значно пом'якшує.

Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 1 липня 2022 р. визначає особливості проходження державної служби, служби в органах місцевого самоврядування, особливості трудових відносин на всіх підприємствах, в установах і організаціях в Україні незалежно від форм власності. Він також передбачає низку змін при прийомі на роботу, укладенні контрактів, проходженні служби, припиненні трудових відносин в умовах воєнного стану. У період дії воєнного стану норми законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування в частині регулювання праці не застосовуються.

8 липня 2022 р. Верховна Рада ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” щодо особливостей

застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану», яким внесено зміни в поняття «подарунки», «грошові кошти», «перекази на спеціальний рахунок ЗСУ, територіальній обороні, правоохоронним органам, біженцям», «надання транспортних та медичних послуг», «розміщення на проживання». Законом також уводиться новий порядок декларування доходів, майна, цінностей.

Зміни в антикорупційному законодавстві України необхідно врахувати в навчальному процесі та в науково-дослідній діяльності Харківського національного університету внутрішніх справ.

Список бібліографічних посилань

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

2. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.

Одержано: 02.10.2022

Сергій Миколайович ГУСАРОВ,

професор кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, член-кореспондент Національної академії правових наук України

ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Випробування, що випали сьогодні на долю українців, умить і докорінно змінили ставлення людей до багатьох речей та сприяли переосмисленню різних явищ. В умовах жорстокого протистояння агресору, необхідності порятунку життя, збереження нації та територіальної цілісності дуже гостро відчувається нетерпимість до будь-яких протиправних проявів у державі, особливо до проявів корупції. Ослаблені війною, напрями суспільного життя не можуть потерпати ще й від корупції, особливо тоді, коли всі кошти та неймовірні зусилля українців спрямовані на здобуття перемоги.

На жаль, за 2021 р. Україна отримала 32 бали із 100 можливих в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index – CPI), посівши 122 місце із 180 [1]. При цьому, якщо порівнювати цей показник за минулі роки, то можна дійти висновку, що ми застрягли на місці. Крім того, в теперішніх соціально-економічних умовах існують реальні ризики виникнення нових форм корупції. Це зумовлено насамперед латентністю цього явища в різних